

V severnih državah Amerike je po statističnih poročilih 28.558.048 katoličanov. Na Čikago odpade dober milijon s tisoč duhovniki, Newyork ima poldrugi milijon katoličanov z 1100 duhovniki. Vseh duhovnikov je v Sev. Ameriki 16.000 svetnih in 6000 redovnih. Farnih šol ima Cerkev doslej okrog 6500, v katoliške šole pohaja blizu 2 milijona katoliških otrok. Katoliških univerz je v Severni Ameriki 10, 15 seminarijev, 60 kolegijev, 150 srednjih šol za fante in 100 za dekleta.

NOVICE

Duhovniška imenovanja in spremembe. Za dekane so imenovani: Jože Krohne, župnik v Podsredi, za kozjansko dekanijo; Pavel Žagar, stalni vikar v Novicerkvi, za dekana dekanije Nova cerkev in Jožef Krančič, župnik na Ljubnem v Savinjski dolini, za gornjegrajsko dekanijo. — Nadalje sta imenovana Alojzij Drvodel za kaplana k Sv. Lovrencu na Pohorju, in Anton Radanovič za kaplana pri Sv. Antonu v Slov. gor. — Anton Rataj je premeščen iz Gornje Lendave v Cankovo, Jakob Safošnik pride v Gornjo Lendavo, Anton Somrek iz Bizeljskega v Stari trg, Franc Glavnik od Marije Snežne na Bizeljsko.

Imenovanje mariborskega stolnega župnika in škofovega tajnika. Za mariborskega stolnega župnika, kanonika in dekana za levi Dravski breg je imenovan dosedanji škofov tajnik gospod monsignor Miloš Umek. Za škofovega tajnika je imenovan korni vikar Jurij Lebič.

Dva uhoja v dveh dneh. Dne 20. oktobra t. l. so našli v listnjaku želarja Konrada Janeza v Malem vrhu, župnija Sv. Ana v Slov. gor., posestniškega sina Kaučič Rudolfa iz Sp. Žerjave mrtvega. Vzrok smrti bo dognala obdukcija. Baje je bil med mrtvim in nekaterimi fanti prejšnji večer prepir. Kot osumljence so privedli v zapore okrajne sodnije pri Sv. Lenartu Bauman Rudolfa in Antona, Ozvald Ivana ter Kranar Ferdinanda. — Dne 21. oktobra so delali fantje pred hišo želarja Vogrin Franca v Vanetini, župnija Sv. Anton v Slov. gor. nemir. Le-ta jih je šel miriti, pri tem pa dobil tako močan udarec po glavi, da je umrl. Zapustil je tri odrasle hčere. — Kažejo se zopet posledice zavživanja šmarnice. Resen opomin, da se ta strup prej ko mogoče odpravi popolnoma!

Gveloče vijolice za vrta je poslal uredništvo »Slovenskega Gospodarja« naš gospodarski sotrudnik g. Jože Vezjak od Sv. Petra pri Mariboru.

Avtomobil v drog in drog po žrtvi. Prekmurski revež Stefan Bunderle iz Kuzme se je v nedeljo dne 19. oktobra srečno ognil prvemu avtomobilu. Takojšnji prihod drugega ga pa je zmedel, da je skočil preplašen pred avto in od tam v jarek. Vse to se je doigralo tako naglo, da šofer ni mogel presoditi položaja, je zadel ob brzozavni drog, ki se je odlomil, padel po Bun-

derlu in ga težko poškodoval. Poškodovanega so prepeljali v bolnico v Mursko Soboto. Avtomobil je trpel le neznatno.

Vlom. Doslej še neodkrit uzmovič je vlomil v glavno tobačno zalogo v Brežicah, iz katere je odnesel 16.000 Din v gotovini in tobaka za 4000 Din.

Obesil se je v Rakičanu v Prekmurju v svoji hiši stari Cizelj. Vzrok samomora — obup!

Kot žrtev medvojnih ran in bolezni je preminul na kozolcu v Rimskih toplicah 45letni posestniški sin Karel Zupan.

Strašna rudniška nesreča v Nemčiji. Dne 21. t. m. zjutraj se je zgodila v Viljemovem rovu, v premogokopu Anna II. pri Arlsdorfu v bližini nemškega mesta Aachen ena največjih rudniških nesreč, kar jih je doživela Nemčija. Vzrok strahovite eksplozije, ki je zahtevala na stotine smrtnih rudarskih življenj, po mnenju strokovnjakov ne bo pojasnjen. Preiskovalna komisija je ugotovila, da je ostalo skladišče dinamita nedotaknjeno. Očividci pripovedujejo, da je oznanil nesrečo strašen pok, katerega je spremljal potres. Nato se je dvignil nad premogokopom Anna II. ogromen oblak dima. Dim in prah sta zakrila vso okolico v neprodirno temo. Ko so se oblaki dima nekoliko razkadili, je bilo razločiti strašno razdejanje. Eksplozija je porušila vsa obrtna poslopja. Razvaline je objel ogromen plamen, ker so goreli preostanki porušeni poslopji. S ponesrečenimi rudarji je ostala k sreči telefonska zveza, po kateri so poročali o svojem položaju. Pozorišče podzemeljske žaloigre so takoj obkolili orožniki in gasilci. Število žrtev znaša 267 mrtvih rudarjev. V rovih se nahaja še nekaj žrtev, kakor tudi pod razvalinami upravnega poslopja. V bolnici je več nego 140 težko ranjenih rudarjev in uradnikov, od katerih so nekateri tako poškodovani in zastrupljeni s strupenimi plini, da jih bo umrlo še precej. Iz rogov so potegnili 251 trupel, 16 rudarjev je umrlo v bolnici.

Že zopet rudniška nesreča v Nemčiji Preostali za žrtvami v Arlsdorfu si še niso obrisali prav solz, že se je zgodila dne 25. oktobra v rovu Maybach zopet eksplozija jamskih plinov. Rudniška nesreča je zahtevala 100 smrtnih in ravno toliko zasutih žrtev. Krivda za ponavljajoče se nesreče v nemških rudnikih zadene vodstva posameznih rogov, ki posvečajo premalo pazljivosti varnosti rudarjev.

Ženske — zastrupljevalke. V našem listu smo poročali že obširno o madžarskih zastrupljevalkah, ki so pošiljale neljube jim osebe s pomočjo arzenika (mišnice) v večnost in sicer nemoteno več let. Prva partija nečloveških zastrupljevalk je že bila obsojena. Dne 14. oktobra je pričela v Szolnoku na Ogrskem obravnava proti zadnjim zastrupljevalkam. Na zatožni klopi je tokrat 9 žensk in sicer med 50. in 70. letom. Obtožene so, da so zastrupile z mišnico svoje moške pred 3 in 4 leti. — V Lincu v Avstriji je pričela te dni porota proti 70letni kmetici Mariji Lonsing. Starka je obtože-

na, da je smrtno zastrupila daljno sorodnico, 20letno Terezijo Leitner, njenemu možu pa stregla po življenju. Starko je dovedel do zločina pohlep po premoženju. Lansko leto je prodala svoje posestvo svoji strežnici Tereziji Leitner in njenemu tedajnemu ženinu. V prodajni pogodbi si je izgovorila, da jo mora mladi par preživeti. Po poroki sta mlada dva prevzela imet je. Pozneje je postalo starki žal, da ni dobila več za posestvo in je začela mlada dva smrtno sovražiti. Ko sta se vrnila nekega dne mož in žena s polja, jima je ponudila starka vrč z moštom, ki je bil pomešan z mišnico. Mladi kmet, ki ni pil veliko, je okrevaj; Terezija Leitner je umrla po treh dneh med groznimi bolečinami.

Prvi brzozav v Evropi in preko Atlantskega Oceana. Prvi brzozav je poslal pred 97 leti nemški profesor Gauss svojemu tovarišu Webbru. Zvezala sta v Göttingen v Nemčiji magnetični zavod vseučilišča s fizikalnim kabinetom z dvema bakrenima žicama, ki sta bili razpeti na drogih preko streh in skupaj dolgi 3000 m. S to napeljavo sta se sporazumevala elektromagnetno tako, da je vtaknil Gauss ali Weber magnet v ovitek ali ga pa ven potegnil, in ta ovitek je bil v zvezi z žično napeljavo. Potrebna je bila samo še ena žica ter upeljava Morsejevih pismenk. 25 let za tem so že lahko brzozavili preko morskih daljin. Do prve brzozavke preko Atlantskega Oceana je prišlo, ko je srečala angleška ladja »Agamemnon« američansko »Niagara« na Oceanu dne 29. julija 1858. Obe ladji sta vozili seboj kabel. Ko so konca obeh kablov zvezali, je odposlala prvi brzozav iz Evrope v Ameriko angleška kraljica Viktorija na naslov predsednika Združenih držav Buchanana. Prvi kabel je držal komaj 14 dni, nato se je pretrgal in izginil v globokine. Še le leta 1866 se je posrečilo položiti stalni kabel preko Atlantskega Oceana. Danes se je mogoče sporazumeti s celo zemljo — brez žice!

Pes ministra Thomsona. Angleški minister za letalstvo Thomson je tudi med smrtnimi žrtvami zrakoplova »R 101«, ki je eksplodiral in zgorel pred tedni na Francoskem med vožnjo iz Anglije v Indijo. V Londonu pripovedujejo sedaj to-le: Minister je imel malega psa, ki mu je bil zelo udan. Pes je bil gospodarju izredno zvest in ga je spremljal večkrat na poletih. Onega dne zjutraj, ko bi naj bil pričel usodopolni polet, je bil pes izredno nemiren. Žival ni hotela jesti in je tulila brez vsakega vidnega vzroka. Ko se je minister poslovil od svojcev, se je obrnil še do psa z besedami: »Ti se boš peljal z menoj!« Pes je začel lajati v ministra, česar poprej ni nikoli storil. Potem se je skril in se je zopet prikazal, ko se je bil minister že odpeljal z zrakoplovom v — smrt.

Pretkan goljuf. Polcija v Parizu je spravila te dni na varno pretkanega goljufa v osebi Ben Humum iz severoafriškega mesta Tunis. Ben Humum je zakrivil med več manjšimi goljufijami ter sleparstvi tudi ti le dve veliki lopovščini: Posrečilo se mu je, da si je

pridobil zaupanje bivšega marokanskega sultana Mulay Hafida, ki živi v prognanstvu v pariškem predmestju. Sultan mu je naročil, naj mu proda avto. Prejel je od Bena Humuma meno, a nikdar denarja. Lopov je sultanov avtomobil enostavno zastavil. Drugič je telefoniral pariškemu trgovcu z dragulji in mu naznanil, da želi predstojnik policije videti zbirko dragih kamnov, da bi izbral in kupil enega svoji ženi za god. Samoposebi je bil trgovec takoj pripravljen, da se je podal z dragulji na policijo. Tukaj ga je pričakal goljuf v predstojnikovi predstobi, ga potolažil z nekaj minut počakanja, mu odvzel zbirko in izginil z ogromnimi dragocenostmi za vedno.

Redek prijatelj. V celi Evropi je najbolj znana igralnica v Monte Carlo na južnem Francoskem. Veliko igralcev je že našlo tukaj srečo, še več jih je bilo pri igri ob premoženje in so zaključili svoje življenje s samomorom, ki je v Monte Carlo nekaj vsakdanjega ter samoobsebi umevnega. Pred kratkem se je doigral v Monte Carlu ta le redki slučaj: Že nekaj dni je zasledovala pri igranju mladega oficirja nesreča. Neprestano je le izgubljal in nekega večera, ko so romali zadnji ostanki njegovega premoženja v tuj žep — je zapustil čisto obupan igralnico. Videti je bilo, da je zgubil vlado nad samim seboj. Uničeni častnik se je podal v malo kavarno, da bi si umiril s črno kavo živce za pisanje poslovnih pisem na sorodnike. Po njegovem prepričanju je bil edini izhod iz zagate — samokres. Ko je sedel čisto obupan pri mizi, se mu je približal Indijec in ga nagovoril z besedami: »Slutim, kaj se vam je pripetilo. Že z vašega obraza je čitati, da ste se odločili za dejanje, ki se ne da več popraviti v življenju. Ker sem odločen nasprotnik samomora, vam hočem pomagati radevolje. Moja pomoč vam je na razpolago le pod enim pogojem: Obljubiti mi morate, da ne boste nikdar več igrali.« Oficir mu je dal roko. Nato je izvel Indijec dva nova bankovca po 100 frankov in jih ponudil svojemu novemu prijatelju. Ustala sta oba, se podala v igralnico in Indijec je svetoval častniku: »Stavi 100 frankov!« Oficir je dobil. Drugi nasvet se je glasil: »Stavi na rdečo barvo!« Zopet dobiček. Nato je Indijec prestal nekaj časa z nasvetom in znova pošepnil oficirju: »Stavi najvišjo svoto na pet!« Baš ta številka je zadela in izpraznila blagajno igralnice v Monte Carlo. Nato je potrkal Indijec mladega prijatelja po rami in je zapustil dvorano. Niso videli več oskubeni igralci ne oficirja in ne skrivnostnega Indijca.

Prvo zračno jahto (majhen in razkošno opremljeni zrakoplov) je zgradil v Ameriki Anton Heinen, svoječasn vodja »Zeppelinov«. Nova zračna jahta je dolga 35 m, v gondoli je prostora za 4 osebe, tehta le 800 kg in se lahko poljubno spusti na tla in ni navezana na pristajni stolp, kakor velike zračne ladje.

Največji meteor na svetu bodo raziskali s pomočjo letala. Ruski letalec Čuhnovski je že znan našim čitate-

ljem iz časa, ko je pomagal reševati ponesrečeno Nobilovo ekspedicijo proti severnemu tečaju. Čuhnovski bode letel s profesorjem Kulikom v kraje ob sibirski reki Jenisej k največjemu meteorju na svetu, ki je padel z neba leta 1908 in katerega bi naj profesor Kulik znanstveno raziskal. Meteor leži v sibirski sneženi pustinji in radi tega se mu niso mogli doslej temeljito približati znanstveniki. Sibirski meteor je največji, kar jih je kdaj padlo z neba na zemljo. Do padca sibirskega meteorja je veljal za največjega meteorit, ki je padel na Grönlandijo in tehtal 30.000 kg. Vendar je ta meteorit pritlikavec v primeri s sibirskim tovarišem, ki tehtal okroglo 80.000 ton. Padec sibirskega meteorja je povzročil tako silen potres, da so popadali ondodni prebivalci v okolici 200 km na tla. Tračnice sirske železnice v oddaljenosti 500 km so se pretrgale vsled tega potresa. Kamen je izkopal v zemljo žrelo, ki meri v premeru 2½ km. Globočine velikanske izdolbine doslej niso mogli izmeriti. Profesor Kulik je napravil poizkus izmerjenja globokosti brezuspešno leta 1921 in 1927 in sedaj se bo podal v aeroplanu na raziskovanje največjega meteorja.

Mučenik znanosti Dr. Chr. Deetjen v Baltimoru v Severni Ameriki je že skoro celo svoje zdravje položil na oltar znanosti. Pri neumornem raziskovanju takozvanih Roentgenovih žarkov se je namreč ponovno zastrupil, in moral se je podvreči operaciji za operacijo. Nedavno se je izvršila zadnja operacija nad njim, kjer so mu odrezali roko. Ni pa Dr. Deetjen edini, ki se je v tem pogledu žrtvoval za dobrobit človeštva. Neki drugi, dr. Baetjer, je tudi že prestal 75 operacij in ima samo eno oko še in štiri prsti na roki mu manjkajo. Tudi še nekaj drugih pomnožuje to število mučnikov za znanost.

Ubit od samomorilca. Na izredno čuden način je bil te dni ob življenje njujorški bankir Alfred Kornsdörfer. Sedel je v svojem avtomobilu, ki je stal pred Equitable Building, ki je najvišji nebotalnik v Newyorku. Naenkrat so zagledali na oknu 30. nadstropja moža, ki se je pognal v globočino. Samomorilec je priletel slučajno na streho spodaj stoječega avtomobila. Telo samomorilca je prebilo streho in ubilo v avtomobilu sedečega bankirja. Da je bil tudi samomorilec pri priči mrtev, je samoposebi umevno.

Milijonarjev harem. V Lagos v Nigeriji v osrednji Afriki je umrl tječaj priseljeni Irec Doberty, kojega skupno premoženje so precenili na 600.000 angleških funtov. Po zapuščini bo pripadlo to ogromno premoženje 16 zamorkam in njunim 50 otrokom. Zamorka so bile žene Irca, ki je živel po navadah premožnih črncev.

Polovica današnjih 25letnih mladencev bo doseglo starost 70 let. Kakor so zavarovalniške družbe za življenje v Ameriki izračunale iz statistik, je povprečna dolgotrajnost človeškega življenja znatno višja, kakor je bila pred leti. Dočim je bila povprečna človeška starost pred par desetletji določena na

Samo 172 Din
močno izdelani boks čevlji!

Samo 149 Din
močni, podkovani čevlji iz kravinel!

Samo 163 Din čevlji iz telotine — pristno domače delo!

Razpošilja
Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.
Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik, katerega dobite zastoj! 1004/1

48 let, je danes ta poskočila na 58 let. Dalje izmed vsakih 100 mladeničev, danes pri 25 letih, lahko pričakuje 50, da bodo živeli do 70. leta; izmed tistih pa, ki so stari danes 50 let, pa jih bo dočakalo med stotimi 70. leto 36. — Umrljivost pri moških je večja kakor pri ženskah in sicer je vzrok, ker pač moški več dela.

Molčeči svetnik. Indijskega »Sadhu« iz pokrajin ob Himalaja pogorju častijo kot svetnika, ker že ni spregovoril 20 let niti ene besede. Te dni je obiskal svoje učence v indijskem glavnem mestu Kalkutta. Na kak način občuje ta molčeči svetnik s svojimi učenci, ni znano.

Najbolj moderno zdravilišče so dogotovili v Aix le Bains na južnem Francoskem. Na sredini moderne zgradbe je stolp, na katerem je 27 sob, ki tehtajo 100 ton in te sobe suče motor celi dan tako, da imajo bolniki v njej neprestano solnce. To najmodernejšo zdravilišče je znamenito delo francoskega arhitekta Farde.

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavc Benjamin v Mariboru zopet ordinira od 9. do 11. in od 3. do 4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinekovem drevoredu) št. 238 na koncu Prešernove ulice, ki se začneja pri Turačovi veletrgovini na Aleksandrovi cesti.

1159
Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čajico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseže radi tega, ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Moskva brez krinke.

V kratkem bo izšla na Dunaju obširna knjiga »V kraljestvu rdeče zvezde«. Ruski grof begunec Czekersky je objavil iz te knjige naslednje omenke vredne beležke:

Vlak postoji v Moskvi. Skočim kakor fantin iz vagona in hitim proti izhodu. Moram se premagovati, da mi ne uide od radosti glasnejši vzklik. Po desetih letih zopet v Moskvi... Moje veselje ni dolgo trajno. Že na trgu pred kolodvorom vidim, da ni vse v redu. Vse umazano in križem kraž. Hitim